

Paġna Ewlenija > ... > Proċeduri Tal-qorti > Ir-Regolament Dwar Id-Diġitalizzazzjoni - Notifiki Tal-Istati Membri Portugal

Ir-Regolament dwar id-Diġitalizzazzjoni - notifiki tal-Istati Membri

Il-kontenut ipprovdut minn Portugal

Portugall

Din il-paġna fiha informazzjoni dwar in-notifiki magħmula mill-Istati Membri skont ir-Regolament (UE) 2023/2844.

1. Portali nazzjonali tal-IT għall-komunikazzjoni mal-qrati jew ma' awtoritajiet oħra

- **Citius**: jippermetti lil kwalunkwe ċittadin jew lir-rappreżentant legali tiegħu jikkonsulta każijiet li fihom ikun involut minn kwalunkwe post, sakemm ikollu aċċess għall-internet. Il-biċċa l-kbira tal-kontenut disponibbli huwa aċċessibbli liberament.
- **Tribunais.org.pt**: jippermetti lil kwalunkwe ċittadin jew lir-rappreżentant legali tiegħu jikkonsulta każijiet li fihom ikun involut minn kwalunkwe post, sakemm ikollu aċċess għall-internet. **Aċċess** għall-proċessi tal-kawża jinkiseb permezz tal-awtentikazzjoni bl-użu tal-**Kard taċ-Ċittadin** jew taċ-**Ċavetta Mobbli Diġitali**. Dan il-portal joffri aktar funzjonalitajiet minn Citius.
- **eTribunal-Mandatarios**: jagħmel possibbli, pereżempju, li tircievi notifiki, tikkonsulta dokumenti u reġistrazzjonijiet ta' smiġħ, u tibgħat atti proċedurali kbar. L-aċċess huwa limitat għall-avukati, li jidhru fil-portal billi jużaw iċ-ċertifikat diġitali professjonali tagħhom.

2. Il-legiżlazzjoni nazzjonali dwar l-użu ta' vidjokonferenzi f'materji ċivili u kummerċjali

Il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (*Código de Processo Civil* - CPC) jipprovdi l-possibbiltà li x-xhieda, il-partijiet u l-esperti jinstemgħu permezz ta' vidjokonferenza.

B'mod partikolari, l-Artikolu 502(1) jipprevedi l-possibbiltà għax-xhieda residenti barra l-muniċipalitè li fiha huwa bbażat it-tribunal jew il-qorti li jinstemgħu permezz ta' vidjokonferenza minn tribunal jew qorti li tinsab fil-muniċipalitè jew fil-parroċċa fejn jirrisjedu (jekk ikun hemm ftehim għal dak l-għan bejn dak il-korp u l-Ministeru tal-Ġustizzja) jew bini pubbliku ieħor f'dik iż-żona.

Dawk l-arranġamenti japplikaw għall-evidenza testimonjali ta' parti fejn il-partijiet jirrisjedu barra mid-distrett jew mill-gżira rispettiva, fil-każ tar-Reġjuni Awtonomi tal-Azores u ta' Madeira (l-Artikolu 456(2)), u għal dikjarazzjonijiet mill-partijiet fejn il-partijiet ikunu fl-istess sitwazzjoni kif stabbilit hawn fuq (l-Artikolu 466(2)).

Mhuwix possibbli li jintuza l-metodu tal-vidjokonferenzi jekk ix-xhud li għandu jiġi interrogat jirrisjedi fiż-żona metropolitana ta' Lisbona jew f'Porto u l-proċedimenti jkunu pendenti quddiem tribunal jew qorti bbażata f'waħda minn dawn iż-żoni, hliet meta l-attenzenza fil-ħin għas-seduta tkun impossibbli jew estremament diffiċli (l-Artikolu 502(6) u l-Artikolu 520). F'sitwazzjonijiet bħal dawn, l-imħallef jista' jiddeciedi, bil-qbil tal-partijiet, li kwalunkwe informazzjoni meħtieġa għar-riżoluzzjoni xierqa tal-kawża tista' tiġi pprovduta bit-telefon jew b'mezzi oħra ta' komunikazzjoni diretta mill-qorti lix-xhud, dment li n-natura tal-fatti li għandhom jiġu investigati jew iċċarati tkun kompatibbli mal-proċedimenti. Dawk l-arranġamenti japplikaw ukoll għall-evidenza testimonjali tal-

partijiet (l-Artikolu 457(2)) u għad-dikjarazzjonijiet tal-partijiet (l-Artikolu 466(2)).

Irrispettivament mid-dispożizzjonijiet ta' strumenti internazzjonali jew Ewropej, ix-xhieda residenti barra mill-pajjiż jiġu interrogati permezz ta' vidjokonferenza kull meta l-mezzi teknoloġiċi meħtieġa jkunu disponibbli fil-post ta' residenza tagħhom (l-Artikolu 502(6)).

L-esperti minn stabbilimenti, laboratorji jew servizzi uffiċjali jinstemgħu permezz ta' telekonferenza mill-post tax-xogħol tagħhom (l-Artikolu 486(2)).

Il-qrati biss huma awtorizzati jorganizzaw vidjokonferenzi skont l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) 2023/2844.

Id-dritt proċedurali Portugiż (l-Artikolu 151(1) u (2) CPC) ma jippermettix li qorti tistabilixxi d-data u l-ħin ta' seduta *ex officio*. Fil-fatt, sabiex jiġi evitat ir-riskju li d-dati tal-proċedimenti li r-rappreżentanti għandhom jattendu għalihom jaħbtu flimkien, l-imħallf għandu jagħmel arrangamenti biex id-data u l-ħin tal-proċedimenti jiġu stabbiliti bi ftehim minn qabel mar-rappreżentanti. Jekk, fi żmien 5 ijiem, ir-rappreżentanti jiddikjaraw li mhumiex disponibbli fid-data magħżula mill-imħallf minħabba proċedimenti oħra li diġà ġew skedati, huma għandhom jinfurmaw lill-qorti b'dawn iċ-ċirkostanzi (billi jidentifikaw espressament il-proċedimenti u l-kawża inkwistjoni) u jipproponu dati alternattivi wara li jikkuntattjaw lir-rappreżentanti l-oħra kkonċernati.

L-awli tal-qorti kollha fil-Portugall huma mgħammra b'tagħmir għall-vidjokonferenzi b'kamaras li jduru, li jikkonnettjaw ma' software li jippermetti komunikazzjoni mill-bogħod. Fil-Portugall, huwa possibbli li jintuza kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod, iżda ma hemm l-ebda informazzjoni disponibbli dwar liema mezz jintuza l-aktar. Madankollu, matul il-pandemija, intużat l-applikazzjoni Webex u għadha tintuza b'mod komuni għal dan l-għan. Din l-applikazzjoni tista' tiġi integrata mas-sistemi tal-vidjokonferenzi implimentati fil-qrati. Ir-rekwiżiti tekniċi għat-tagħmir tal-vidjokonferenzi installat fid-diversi qrati jinsabu [hawnhekk](#).

Id-dritt proċedurali Portugiża ma jipprovdi il-possibbiltà li parti tippreżenta opinjoni dwar l-użu ta' vidjokonferenza jew teknoloġija oħra ta' komunikazzjoni mill-bogħod għat-tmexxija tas-seduta.

Is-seduta finali tal-proċedimenti legali, l-incidenti proċedurali u l-proċedimenti kawtelatorji dejjem jiġu rreġistrati. Ir-reġistrazzjoni ssir bl-użu ta' sistema tal-vidjo jew tal-awdjo, irrispettivament minn mezzi awdjovizivi oħra jew proċeduri tekniċi simili disponibbli għall-qorti, u dawk kollha involuti fil-kawża għandhom jiġu infurmati li ġew irreġistrati. Ir-reġistrazzjoni għandha tkun disponibbli għall-partijiet fi żmien jumejn mill-azzjoni rispettiva (l-Artikolu 155(1), (2) u (3)).

Fir-rigward ta' persuni b'diżabbiltà, u irrispettivament mill-involviment ta' interpretu xieraq kull meta l-imħallf iqis li jkun xieraq, l-Artikolu 135 CPC jistabilixxi r-regoli li ġejjin għal evidenza testimonjali minn persuni li ma jsimgħux, li ma jistgħux jikkellmu, jew li ma jsimgħux u ma jistgħux jikkellmu:

- Il-persuni li ma jsimgħux jiġu ppreżentati bil-mistoqsijiet bil-miktub u jweġbuhom bil-fomm.
- Il-persuni li ma jistgħux jikkellmu jsirulhom il-mistoqsijiet bil-fomm u jweġbuhom bil-miktub.
- Il-persuni li ma jsimgħux u ma jistgħux jikkellmu jiġu ppreżentati bil-mistoqsijiet bil-miktub u jweġbuhom bil-miktub ukoll.

L-imħallf għandu jahtar interpretu xieraq għal persuni li ma jsimgħux, li ma jistgħux jikkellmu, jew li ma jsimgħux u ma jistgħux jikkellmu li mhumiex kapaċi jaqraw jew jiktbu.

Fir-rigward tal-identifikazzjoni u l-awtentikazzjoni, fil-jum tal-interrogazzjoni, ix-xhud jiġi identifikat quddiem l-iskrivan tat-tribunal jew tal-qorti jew quddiem l-uffiċjal tas-servizz pubbliku fejn tingħata l-evidenza testimonjali. Minn dak il-mument 'il quddiem, l-interrogazzjoni ssir quddiem l-imħallf li jkun qed jisma' l-kawża u r-rappreżentanti tal-partijiet, bl-użu ta' tagħmir teknoloġiku li jippermetti l-komunikazzjoni, b'mezzi awdjovizivi, f'ħin reali, mingħajr il-ħtieġa li jintervjeni l-imħallf fil-post fejn tingħata l-evidenza testimonjali (l-Artikolu 502(4) CPC).

Skont l-Artikolu 516 CPC, ix-xhud jagħti evidenza testimonjali preċiża dwar is-sugġett tal-evidenza. Huma għandhom jirrapportaw il-fatti li jkunu kkommettew jew osservaw, jindikaw iċ-ċirkostanzi li fihom seħħew il-fatti, u kif il-fatti huma magħrufa minnhom. L-interrogazzjoni ssir mill-avukat tal-parti li sejthet lix-xhud; fir-rigward tal-fatti li x-xhud ikun xehed għalihom, l-avukat tal-parti l-oħra jista' jistaqsi lix-xhud kwalunkwe mistoqsija meħtieġa biex jikkompleta jew jiċċara l-evidenza testimonjali. L-imħallf jista' jitlob kjarifika jew jistaqsi kwalunkwe mistoqsija li jqis xierqa biex tiġi stabbilita l-verità. Qabel ma x-xhud iwieġeb il-mistoqsijiet li jsirulu,

huwa jista' jikkonsulta l-proċess tal-kawża, jitlob li jintwerew ċerti dokumenti li jagħmlu parti mill-proċess tal-kawża, jew jipprezenta dokumenti intiżi biex jikkorroboraw l-evidenza testimonjali tiegħu.

Skont l-Artikolu 133(1) u (2) CPC, il-barranin jistgħu jtkellmu b'lingwa li ma tkunx il-Portugiż jekk ma jifhmux il-lingwa, f'liema każ għandu jinħatar interpretu biex jistabbilixxi komunikazzjoni taħt ġurament ta' fedeltà. L-involvement tal-interpreti huwa limitat għal dak li huwa strettament indispensabbli.

Il-produzzjoni jew il-prezentazzjoni ta' evidenza materjali matul il-vidjokonferenzi hija ristretta skont id-dritt proċedurali Portugiża. Is-CPC jistabbilixxi l-iskadenzi u ċ-ċirkostanzi li fihom jistgħu jiġu prodotti jew ipprezentati d-diversi tipi ta' evidenza eżistenti. B'mod partikolari, ir-regoli dwar il-vidjokonferenzi għal kull wieħed minn dawk it-tipi ta' evidenza jiddikjaraw li l-vidjokonferenzi huma riżervati għal evidenza personali bħal, pereżempju, evidenza testimonjali u ta' espert.

3. Il-leġiżlazzjoni nazzjonali dwar l-użu ta' vidjokonferenzi f'materji kriminali

Matul il-fażi ta' investigazzjoni, il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali (*Código de Processo Penal* - CPP) jipprevedi l-possibbiltà ta' dikjarazzjonijiet minn kwalunkwe persuna li ma tkunx akkużata fil-proċedimenti u li tirrisjedi barra mill-muniċipalitè li fiha jkun jinsab is-servizz tal-prosekuzzjoni pubblika responsabbli għat-tmexxija tal-proċedimenti, li jsiru f'uffiċċji tal-prosekutur oħra jew fil-bini tal-awtoritajiet tal-pulizija permezz ta' vidjokonferenza (l-Artikolu 275a(1)). L-awtoritajiet fiż-żona fejn tirrisjedi l-persuna li għandha tinstema' jiġu nnotifikati bil-proċedimenti u, fil-jum maħtur għall-evidenza testimonjali, l-uffiċjal ġudizzjarju jew tal-pulizija kriminali jinforma lil dik il-persuna dwar fejn trid tingħata l-evidenza testimonjali. Id-dikjarazzjonijiet jittieħdu mill-entità rikjedenti u, fejn xieraq, mir-rappreżentanti preżenti (l-Artikolu 275a(2)).

Matul il-proċess, u bħala eċċezzjoni, huwa possibbli li d-dikjarazzjonijiet minn assistent, partijiet ċivili, xhieda, esperti jew konsulenti tekniċi jittieħdu, *ex officio* jew fuq talba, mingħajr ma dan isir fiżikament, jekk:

1. dawk il-persuni jirrisjedu barra mill-muniċipalitè fejn jinsab it-tribunal jew il-qorti;
2. ma hemm l-ebda raġuni biex wieħed jemmen li l-preżenza tagħhom waqt is-seduta hija essenzjali biex tiġi skoperta l-verità; u
3. jistgħu jiġu anticipati diffikultajiet jew inkonvenjenzi funzjonali jew personali serji jekk ikunu obbligati jivvjagġaw.

Id-dikjarazzjonijiet jittieħdu fl-istess hin tas-seduta, bl-użu ta' tagħmir teknoloġiku li jippermetti l-komunikazzjoni permezz ta' mezzi awdjovizivi f'hin reali. Fil-jum tal-interrogazzjoni, il-persuna tidentifika ruħha mar-skrivan tat-tribunal jew tal-qorti fejn tkun qed tingħata l-evidenza testimonjali, iżda minn dak il-mument, is-seduta ssir quddiem l-imħallef tal-kawża u r-rappreżentanti tal-partijiet, bl-użu tat-tagħmir imsemmi hawn fuq, mingħajr il-ħtieġa li jintervjeni l-imħallef fil-post fejn tingħata l-evidenza testimonjali (l-Artikolu 318(1), (5) u (6) CPP).

Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet ta' strumenti internazzjonali jew Ewropej, assistent, partijiet ċivili jew xhieda residenti barra mill-pajjiż jiġu interrogati bl-użu ta' tagħmir teknoloġiku li jippermetti l-komunikazzjoni, b'mezzi awdjovizivi, f'hin reali, kull meta l-mezzi teknoloġiċi meħtieġa jkunu disponibbli fil-post ta' residenza tagħhom (l-Artikolu 318(8) CPP).

Kull meta jkun teknikament possibbli, l-esperti mill-istabbilimenti, il-laboratorji jew is-servizzi uffiċjali korrispondenti jinstemgħu permezz ta' telekonferenza mill-post tax-xogħol tagħhom (l-Artikolu 317(1) CPP).

Il-kunsens għall-użu ta' vidjokonferenza jew teknoloġija oħra ta' komunikazzjoni mill-bogħod mhuwiex previst fil-proċedura kriminali, ħlief fil-każ tal-interrogazzjoni ta' konvenut jew persuna suspettata skont il-qafas legali għall-ħruġ, it-trażmissjoni, ir-rikonoxximent u l-eżekuzzjoni ta' Ordnijiet ta' Investigazzjoni Ewropej f'materji kriminali approvati mil-Liġi Nru 88/2017 tal-21 ta' Awwissu (l-Artikolu 35(3)(a)).

F'konformità mal-Artikolu 82b(1), (2), (4), (5) u (6) tal-Liġi Nru 62/2013 tas-26 ta' Awwissu 2013 li tistabbilixxi r-regoli li jirregolaw il-qafas u l-organizzazzjoni tal-ġudikatura, il-priġunieri jistgħu jixhdu fi kwalunkwe investigazzjoni jew proċedimenti ġudizzjarji, irrispettivament minn fejn ikun jinsab it-tribunal jew il-qorti li tkun qed tisma' l-kawża, fil-ħabs fejn ikunu qed jinżammu, permezz ta' tagħmir teknoloġiku li jippermetti l-komunikazzjoni, b'mezzi awdjovizivi, f'hin reali, ħlief jekk:

1. ikollhom l-istatus legali u proċedurali tal-konvenut fil-proċedimenti inkwistjoni; jew

2. is-seduti jsiru fil-kuntest ta' proċedimenti fil-ġurisdizzjoni tal-qorti għall-eżekuzzjoni tas-sentenzi.

Fil-jum tal-interrogazzjoni, il-primunier jidentifika ruħu mal-uffiċjal legali u ġudizzjarju tal-ħabs. Minn dak il-mument, l-interrogazzjoni ssir biss quddiem l-imħallef fil-kawża jew il-prosekutur pubbliku u l-avukati jew l-avukati għad-difiża. Il-primunier, jekk ikun jixtieq, jista' jiġi assistit fiżikament minn rappreżentant legali matul l-interrogazzjoni.

Il-konvenuti jew il-persuni suspettati jistgħu jiġu interrogati permezz ta' vidjokonferenza biss skont il-qafas legali li jirregola l-ħruġ, it-trażmissjoni, ir-rikonossiment u l-infurzar ta' Ordnijiet ta' Investigazzjoni Ewropej f'materji kriminali approvati mil-Liġi Nru 88/2017 tal-21 ta' Awwissu (l-Artikolu 35(2)).

Fir-rigward ta' persuni b'diżabbiltà, meta persuna ; li ma tismax jew li ma tistax titkellem jew persuna b'nuqqas ta' smiġħ tkun meħtieġa tagħmel dikjarazzjonijiet, l-Artikolu 93(1) jipprovdi kif ġej:

1. Għal persuni li ma jismgħux jew persuni b'nuqqas ta' smiġħ jinħatar interpretu xieraq li jikkomunika permezz tal-lingwa tas-sinjali, il-qari tax-xufftejn jew l-espressjoni bil-miktub, kif l-aktar xieraq għas-sitwazzjoni tal-persuna kkonċernata.
2. Persuni li ma jistgħux jikkellmu, jekk wieħed jassumi li jafu jiktbu, isirulhom il-mistoqsijiet bil-fomm u jwegħbuhom bil-miktub. Inkella, u kull meta jintalab, jinħatar interpretu xieraq.

Jekk il-konvenut ikun minorenni, wieħed mid-drittijiet proċedurali tiegħu huwa li jrid ikun akkumpanjat matul il-proċedimenti li fihom jidher mid-detenturi tar-responsabbiltajiet tal-ġenituri, mir-rappreżentant legali tiegħu jew minn persuna b'kustodja *de facto* jew, fejn ikun impossibbli li jiġu kkuntattjati dawk il-persuni jew meta ċirkostanzi speċjali bbażati fuq l-interessi tagħhom jew il-ħtiġijiet tal-każ jirrikjedu dan, u biss sakemm dawk iċ-ċirkostanzi jippersistu, minn persuna oħra maħtura mill-minorenni u aċċettata mill-awtorità ġudizzjarja kompetenti (l-Artikolu 61(1)(i) CPP).

Jekk il-minorenni ma jkunx ħatar persuna oħra biex takkumpanjah, jew il-persuna maħtura minnu ma tiġix aċċettata mill-awtorità ġudizzjarja kompetenti, l-awtorità ġudizzjarja kompetenti taħtar, għall-istess skop, persuna speċjalizzata biex twettaq ir-rwol ta' akkumpanjament (l-Artikolu 61(4)).

Il-liġi Portugiża tipprevedi r-registrazzjoni tas-seduta jew l-interrogazzjoni tad-diversi suġġetti proċedurali u matul diversi stadji proċedurali. Dan huwa l-każ, pereżempju, fis-sitwazzjonijiet li ġejjin:

- Matul l-ewwel interrogazzjoni ġudizzjarja tal-konvenut, l-interrogazzjoni normalment issir permezz ta' registrazzjoni ta' smiġħ jew awdjoviziva, u mezz oħra jistgħu jintużaw biss meta r-registrazzjoni ta' smiġħ jew awdjoviziva ma tkunx disponibbli, sitwazzjoni li għandha tiġi inkluża fir-rapport (l-Artikolu 141(7) CPP).
- Dikjarazzjonijiet għar-rekord futur magħmula minn xhieda jew vittmi f'ċerti ċirkostanzi jew li jikkonċernaw ċerti reati (l-Artikolu 271(6) u l-Artikolu 364 CPP). Tali dikjarazzjonijiet isiru bl-intenzjoni li l-vittma ma tiġix ikkonfrontata bil-fatti għat-tieni darba, u li jiġu evitati l-effetti ta' rivittimizzazzjoni li dan jista' jkollu, kif ukoll li tiġi ppreservata l-evidenza kontra l-possibbiltà ta' aktar telf jew tbaġħbis.

Kull meta ssir registrazzjoni ta' smiġħ jew tal-vidjo ta' att proċedurali skont is-CPP, kopja tagħha tintbagħat fi żmien 48 siegħa lil kwalunkwe parti li titlobha (l-Artikolu 101(4) CPP).

L-awli tal-qorti kollha fil-Portugall huma mgħammra b'taġħmir għall-vidjokonferenzi b'kamboras li jdur, li jikkonnettjaw ma' software li jippermetti komunikazzjoni mill-bogħod. Fil-Portugall, huwa possibbli li jintuża kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod, iżda ma hemm l-ebda informazzjoni disponibbli dwar liema mezz jintuża l-aktar. Madankollu, matul il-pandemija, intużat l-applikazzjoni Webex u għadha tintuża b'mod komuni għal dan l-għan. Din l-applikazzjoni tista' tiġi integrata mas-sistemi tal-vidjokonferenzi implimentati fil-qorti. Ir-rekwiżiti tekniċi għat-taġħmir tal-vidjokonferenzi installat fid-diversi qorti jinsabu [hawnhekk](#).

Fir-rigward tal-aspetti prattiċi għall-organizzazzjoni tas-seduta ta' smiġħ, għandha tiġi kkuntattjata l-qorti inkarigata mill-kawża li fiha se ssir is-seduta. Ma hemm l-ebda regola speċifika biex jiġi stabbilit il-kuntatt.

Fir-rigward tal-awtentikazzjoni, u fir-rigward tal-primunieri, issir referenza għall-Artikolu 82B(1), (2), (4), (5) u (6) imsemmi qabel tal-Liġi Nru 62/2013. Fir-rigward ta' persuni suspettati jew konvenuti, issir referenza għal dan ta' hawn fuq: l-interrogazzjoni tagħhom permezz ta' vidjokonferenza mhijiex permessa, hlief fil-każ tal-Artikolu 35(2) tal-Liġi Nru 88/2017 tal-21 ta' Awwissu 2017.

Fir-rigward tal-partecipazzjoni sinifikanti fil-vidjokonferenzi, u fir-rigward tal-prigunieri, issir referenza għall-Artikolu 82B(1), (2), (4), (5) u (6) tal-Liġi Nru 62/2013, iċċitat iktar 'il fuq, u ma hemm l-ebda regola speċifika biex tiġi żgurata tali partecipazzjoni. Fir-rigward ta' persuni suspettati jew konvenuti, issir referenza għal dan ta' hawn fuq: l-interrogazzjoni tagħhom permezz ta' vidjokonferenza mhijiex permessa, ħlief fil-każ tal-Artikolu 35(2) tal-Liġi Nru 88/2017 tal-21 ta' Awwissu. F'dak il-każ, japplikaw ir-regoli stabbiliti fl-Artikolu 36, li, barra minn hekk, isegwu dawk stabbiliti fl-Artikolu 24(5) tad-Direttiva 2014/41/UE.

Skont is-CPP, il-fatt li xi ħadd isir konvenut jinvolti s-sottomissjoni, kull meta jkun possibbli matul il-proċedimenti attwali jew mingħajr dewmien żejjed, ta' dokument li jidentifika l-kawża u l-avukat difensur, jekk ikun inħatar avukat, kif ukoll id-drittijiet u l-obbligi proċedurali tal-avukat (l-Artikolu 58(5)). Fost dawn id-drittijiet u d-dmirijiet elenkati fl-Artikolu 61 hemm id-dritt għat-traduzzjoni u l-interpretazzjoni. Jekk il-konvenut ma jkunx jaf jew ma jkunx jaf sew il-Portugiż, u dan id-dokument ma jkunx disponibbli f'lingwa li jifhem, l-informazzjoni tingħata bil-fomm, jekk ikun meħtieġ bl-involvement ta' interpretu, irrispettivament mill-fatt li l-imputat sussegwentement jingħata, mingħajr dewmien żejjed, dokument bil-miktub f'lingwa li jifhem (l-Artikolu 58(6)).

Għandu jiġi nnotat ukoll li l-involvement fil-proċedimenti ta' persuna li ma tafx jew li ma tafx sew il-Portugiż jeħtieġ il-ħatra ta' interpretu xieraq, anki jekk l-entità li tkun qed tippresiedi l-proċedimenti jew kwalunkwe wieħed mill-partecipanti fil-proċedimenti jkun profiċjenti fil-lingwa użata. Il-ħatra ta' interpretu ma tinvolvi l-ebda akkuża fuq dik il-persuna (l-Artikolu 92(1)).

Fi żmien raġonevoli, l-entità responsabbli għall-att proċedurali tipprovdil il-konvenut li ma jkunx jaf jew ma jkunx jaf sew il-Portugiż traduzzjoni bil-miktub tan-notifiki dwar l-akkuża, id-deċiżjoni investigattiva, id-difiża, id-data stabbilita għall-proċess, is-sentenza, l-applikazzjoni ta' miżuri koerċittivi, il-garanzija tal-assi u l-preżentazzjoni ta' talba ċivili għad-danni, u oħrajn li l-entità tqis essenzjali għall-eżerċizzju tad-difiża (l-Artikolu 92(3)).

L-interpretu huwa sugġett għas-segretezza ġudizzjarja u ma jistax jiżvela d-diskussjonijiet bejn il-konvenut u l-avukat difensur tiegħu, ikun xi jkun l-istadju tal-proċedimenti li fih iseħħu. Kwalunkwe rivelazzjoni bħal din titqies bħala ksur tas-segretezza professjonali (l-Artikolu 92(8)).

Fil-kuntest ta' seduta permezz ta' vidjokonferenza skont il-qafas legali li jirregola l-ħruġ, it-trażmissjoni, ir-rikonossiment u l-eżekuzzjoni ta' Ordnijiet ta' Investigazzjoni Ewropej f'materji kriminali, il-Liġi Nru 88/2017 tipprevedi li s-seduta tal-persuna li għandha tinstema' fl-Istat ta' eżekuzzjoni għandha ssir bl-assistenza ta' interpretu jekk meħtieġ (l-Artikolu 36(1)(d)). Id-dritt għall-interpretazzjoni huwa ggarantit ukoll fil-leġiżlazzjoni dwar il-mandat ta' arrest Ewropew (Artikolu 17(3) tal-Liġi Nru 65/2003 tat-23 ta' Awwissu 2003).

L-aċċess għal interpretu huwa ggarantit ukoll lill-vittma skont l-Istatut tal-Vittmi approvat mil-Liġi Nru 130/2015 tal-4 ta' Settembru 2015 (l-Artikolu 12), li jstabbilixxi wkoll id-dritt għat-traduzzjoni tal-konferma bil-miktub tal-ilmient jekk il-vittma ma tifhimx il-Portugiż (l-Artikolu 11(3)) u s-sitwazzjonijiet li fihom isir rikors għall-vidjokonferenzi jew għat-telekonferenzi (l-Artikolu 23).

4. It-tariffi għall-proċeduri f'materji ċivili u kummerċjali

L-ewwel nett, l-Artikolu 5 tar-Regolament dwar l-Ispejjeż tal-Proċeduri (RCP, Regulation on the Costs of Procedures) approvat bid-Digriet Leġiżlattiv Nru 34/2008 tas-26 ta' Frar 2008 jiddikjara li t-tariffi tal-qorti għandhom jiġu espressi f'UC (UC), fejn 1 UC attwalment tikkorrispondi għal €102. L-ammont tat-tariffa tal-qorti jiġi stabbilit f'konformità mal-valur jew mal-kumplessità tal-kawża.

Proċedimenti previsti fir-Regolament (KE) Nru 1896/2006

Skont l-Artikolu 7(4) u t-Tabella II A tal-RCP, għal talbiet għal ordni ta' ħlas fl-ammonti indikati hawn taħt, huma dovuti t-tariffi tal-qorti li ġejjin:

- sa €5 000: €102 (1 UC);
- minn €5 000 sa €15 000: €204 (2 UCs);
- 'il fuq minn €15 000.01: €306 (3 UCs).

Tista' tiġi imposta tariffa oġġla fil-każijiet li ġejjin:

1. Jekk il-kawża tirriżulta partikolarment kumplessa, il-qorti tista' fl-aħħar mill-aħħar tistabbilixxi tariffa oġġla

fil-limiti stabbiliti fit-Tabella II tal-RCP (l-Artikolu 7(7) tal-RCP). Skont it-termini tal-Artikolu 530(7) CPC, il-kawża u l-proċedimenti kawtelatorji jittqiesu li huma ta' kumplessità partikolari għall-finijiet tal-ħlas tat-tariffa tal-qorti jekk:

1. ikun fihom atti proċedurali jew talbiet partikolarment twal;
 2. huma relatati ma' kwistjonijiet legali speċjalizzati ħafna jew materji tekniċi speċifiċi ħafna, jew jirrikjedu analiżi kkombinata ta' kwistjonijiet legali minn kuntesti differenti ħafna; jew
 3. jinvolvu s-smiġħ ta' għadd kbir ta' xhieda, l-analiżi ta' evidenza kumplessa jew diversi passi twal biex tiġi prodotta prova.
2. Jekk il-persuna responsabbli mill-ħlas tat-tariffa tal-qorti tkun impriża kummerċjali (l-Artikolu 13(3) RCP) li, fis-sena preċedenti, tkun ippreżentat 200 rikors jew aktar għal miżuri kawtelatorji, azzjonijiet, proċedimenti jew eżekuzzjoni f'qorti, reġistru jew punt ta' kuntatt, it-tariffa tal-qorti f'rikorsi Ewropej għal ordni ta' ħlas imressqa minn dik il-kumpanija titħallas skont l-ammont u t-Tabella II B:
- o sa €5 000: €153 (1.5 UCs);
 - o minn €5 000 sa €15 000: €306 (3 UCs);
 - o 'il fuq minn €15 000.01: € 459 (4.5 UCs).

Jekk il-konvenut iressaq dikjarazzjoni ta' oppożizzjoni f'konformità mal-Artikolu 17(1) tar-Regolament (KE) Nru 1896/2006 u l-proċedimenti jkomplu, l-ammont tat-tariffi tal-qorti għall-proċedura tal-ordni ta' ħlas Ewropea jitnaqqas, għar-rikorrent, mill-ammont dovut skont il-proċedimenti kontinwi (l-Artikolu 7(6) tal-RCP).

Proċedimenti previsti fir-Regolament (KE) Nru 861/2007

Skont l-Artikolu 6(1) u (5) tal-RCP u t-Tabelli I A u I C tiegħu, l-ammont tat-tariffa tal-qorti huwa:

- Għal każijiet b'valur sa €2 000: €102 (1 UC);
- B'valur ogħla minn €2 000 iżda mhux ogħla minn €5 000: €204 (2 UCs).

Jekk il-każ jirriżulta li huwa partikolarment kumpless, l-ammont tat-tariffa huwa:

- Għall-każijiet sa €2 000: €153 (1.5 UCs);
- B'valur ogħla minn €2 000 iżda mhux ogħla minn €5 000: €306 (3 UCs).

Jekk, skont l-Artikolu 5(7) tar-Regolament (KE) Nru 861/2007, il-kontrotalba taqbeż il-€5 000, il-kawża u l-kontrotalba jiġu ttrattati skont il-liġi proċedurali nazzjonali.

Għalhekk, skont ir-regoli nazzjonali, il-preżentata ta' kontrotalba tagħti lok għall-ħlas ta' tariffi tal-qorti biss jekk tkun distinta mit-talba inizjali. Is-CPC ma jqisx kontrotalba distinta meta l-parti jkollha l-ħsieb li tikseb, għall-benefiċċju tagħha stess, l-istess effett legali li l-attur jipproponi li jikseb, jew meta l-parti jkollha l-ħsieb li tikseb krediti ta' kumpens biss (l-Artikolu 530(3)). Jekk ikunu differenti, il-valur taż-żewġ talbiet jiżded flimkien għall-finijiet tal-kalkolu tat-tariffa tal-qorti (l-Artikolu 299(2) CPC) u titħallas it-tariffa tal-qorti li ġejja (Tabella I A):

- Minn €2 000.01 sa €8 000: €102
- Minn €8 000.01 sa €16 000: €153
- Minn €16 000.01 sa €24 000: €204
- Minn €24 000.01 sa €30 000: €255
- Minn €30 000.01 sa €40 000: €306
- Minn €40 000.01 sa €60 000: €357
- Minn €60 000.01 sa €80 000: €408
- Minn €80 000.01 sa €100 000: €459
- Minn €100 000.01 sa €150 000: €510
- Minn €150 000.01 sa €200 000: €612
- Minn €200 000.01 sa €250 000: €714
- Minn €250 000.01 sa €275 000: €816

Proċedimenti previsti fir-Regolament (UE) Nru 655/2014

F'konformità mal-Artikolu 7(1), (4) u (7) tal-RCP u t-Tabella II tiegħu, fil-kuntest ta' proċedimenti kawtelatorji tal-valuri stabbiliti *hawn taħt*, huwa dovut l-ammont tat-tariffi tal-qorti li ġej:

- sa €300 000: €306 (3 UCs);

- €300 000.01 jew aktar: €816 (8 UCs).

Fil-każ ta' proċedimenti kawtelatorji partikolarment kumplessi (il-klassifikazzjoni spjegata hawn fuq fir-rigward tar-Regolament (KE) Nru 1896/2006), it-tariffa tal-qorti hija stabbilita bejn 9 UCs (€918) u 20 UCs (€2 040).

Iċ-ċifri msemmija hawn fuq jistgħu jiżdiedu jekk il-proċedimenti ppreżentati jaqbzū ċertu limitu fis-sena (ara l-informazzjoni taht il-punt 2 hawn fuq rigward ir-Regolament (KE) Nru 1896/2006). F'dan il-każ, hija pagabbli tariffa ta' 3.5 UCs (€357), 9 UCs (€918) u bejn 10 UCs (€1 020) u 22 UCs (€2 244) għal kull waħda mis-sitwazzjonijiet, rispettivament.

Proċedimenti previsti fir-Regolament (KE) Nru 805/2004

Iċ-ċertifikat abbażi tal-formola prevista fir-Regolament huwa legalment impost, u għalhekk ma għandha tiġi imposta l-ebda tariffa għall-ħruġ tiegħu. Il-kost taċ-ċertifikat ta' deċiżjoni se jiġi kkalkulat skont il-UC. Għaldaqstant, it-tariffi għall-ħruġ ta' ċertifikat stampat huma stabbiliti kif ġej:

1. Sa 50 paġna, l-ammont li għandu jithallas għas-sett huwa ta' $\frac{1}{5}$ ta' 1 UC (€20.40);
2. Jekk ikun hemm aktar minn 50 paġna, l-ammont imsemmi fil-punt (a) jiżdied b' $\frac{1}{10}$ ta' 1 UC (€10.20) għal kull 25 paġna oħra jew frazzjoni tagħhom.

Proċedimenti għar-rikonoxximent, dikjarazzjoni ta' eżegwibbiltà jew rifjut ta' rikonoxximent previsti fir-Regolamenti (UE) Nru 650/2012, (UE) Nru 1215/2012, (UE) Nru 606/2013, (KE) Nru 4/2009, (UE) 2016/1103, (UE) 2016/1104 u (UE) 2019/1111

Ma hemm xejn previst fl-RCP għall-ġbir ta' kwalunkwe ammont għal dawn il-proċedimenti. Id-deċiżjoni dwar ir-rikonoxximent ma timplikax il-ħlas tal-kostijiet.

Fil-każ ta' appell kontra s-sentenza mogħtija f'dawk il-proċedimenti, il-ħlas tat-tariffa tal-qorti huwa dovut abbażi tal-valur tal-każ u t-Tabella IB (l-Artikoli 6 u 7 (2) tal-RCP) fl-ammonti li ġejjin:

- Sa €2 000: €51
- Minn €2 000.01 sa €8 000: €102
- Minn €8 000.01 sa €16 000: €153
- Minn €16 000.01 sa €24 000: €204
- Minn €24 000.01 sa €30 000: €255
- Minn €30 000.01 sa €40 000: €306
- Minn €40 000.01 sa €60 000: €357
- Minn €60 000.01 sa €80 000: €408
- Minn €80 000.01 sa €100 000: €459
- Minn €100 000.01 sa €150 000: €510
- Minn €150 000.01 sa €200 000: €612
- Minn €200 000.01 sa €250 000: €714
- Minn €250 000.01 sa €275 000: €816

Fil-każ ta' ammonti li jaqbzū l-€275 000, l-ammont tat-tariffa tal-qorti fl-aħħar mill-aħħar jiżdied b'1.5 UCs (€153) għal kull €25 000.00 oħra jew frazzjoni tagħhom.

Proċedimenti għall-ħruġ, ir-rettifika u r-revoka ta' estratti previsti fir-Regolament (KE) Nru 4/2009, iċ-Ċertifikat Ewropew tas-Suċċessjoni u taċ-ċertifikati previsti fir-Regolament (UE) Nru 650/2012, taċ-ċertifikati previsti fir-Regolament (UE) Nru 1215/2012, taċ-ċertifikati previsti fir-Regolament (UE) Nru 606/2013, taċ-ċertifikati previsti fir-Regolament (UE) 2016/1103, taċ-ċertifikati previsti fir-Regolament (UE) 2016/1104 u taċ-ċertifikati previsti fir-Regolament (UE) 2019/1111

Iċ-ċertifikat abbażi tal-formola prevista fir-Regolamenti jirriżulta minn rekwiżit statutorju, li jfisser li ma għandu jsir l-ebda ħlas għall-ħruġ taċ-ċertifikat meta ssir applikazzjoni għalih quddiem il-qorti.

Il-kost taċ-ċertifikat tad-deċiżjoni maħruġa mill-qrati huwa kkalkulat abbażi tal-UC. Għaldaqstant, f'konformità mal-Artikolu 9(3) tal-RCP, it-tariffi għall-ħruġ ta' ċertifikat stampat huma stabbiliti kif ġej:

1. Sa 50 paġna, l-ammont li għandu jithallas għas-sett huwa ta' 1/5 ta' 1 UC (€20.40);
2. Jekk ikun hemm aktar minn 50 paġna, l-ammont imsemmi fil-punt (a) jżied b'1/10 ta' 1 UC (€10.20) għal kull 25 paġna oħra jew frazzjoni ta' għom.

Il-preżentazzjoni ta' talba minn kreditur barrani fi proċedimenti ta' insolvenza skont l-Artikolu 53 tar-Regolament (UE) 2015/848

Il-preżentazzjoni ta' talba mhijiex soġġetta għall-ħlas tal-ispejjeż.

Komunikazzjoni bejn persuni fiżiċi jew ġuridiċi jew ir-rappreżentanti tagħhom mal-Awtoritajiet Ċentrali skont ir-Regolament (KE) Nru 4/2009 u r-Regolament (UE) 2019/1111 jew l-awtoritajiet kompetenti skont il-Kapitolu IV tad-Direttiva 2003/8/KE

5. Metodi ta' pagament elettroniku

It-tariffi tal-qorti għall-ordni ta' ħlas Ewropea għandhom jithallsu permezz ta' trasferiment bankarju. Huwa ssuġġerit li tistenna l-indikazzjoni tal-qorti qabel ma tagħmel il-pagament. Għal dan l-għan, huwa rrakkomandat ħafna li r-rikorrent jew ir-rappreżentant tiegħu jipprovdi indirizz tal-posta elettronika. Ir-registru tal-qorti jibgħat numru ta' referenza (li fih 12-il ċifra u li jibda b'70) li għandu jiddaħħal fil-kamp tal-kummenti tat-trasferiment bankarju, flimkien man-numru tal-kawża tal-proċedura sabiex il-ħlas ikun jista' jitqabbel mal-kawża. Għandek tipprovdi prova tat-trasferiment lill-qorti.

Jekk ir-rikorrent jagħżel li jagħmel il-ħlas qabel il-bidu tal-proċedimenti tal-qorti, jiġifieri mingħajr ma jistenna l-avviż ta' ħlas mill-qorti, id-dettalji tal-ħlas huma kif ġej (u għandek tipprovdi prova tat-trasferiment lill-qorti):

Detentur: L-Istitut għall-Ġestjoni Finanzjarja u l-Infrastruttura fis-Sistema tal-Ġustizzja (*Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça, I.P.*)

Numru ta' identifikazzjoni tal-kontribwent (NIF): 510 361 242

Nru tal-Kont: 1120014160

Numru ta' identifikazzjoni tal-bank (NIB): 078101120112001416052

IBAN: PT50078101120112001416052

Isem tal-bank: Agência de Gestão da Tesouraria e da Dívida Pública - IGCP, E.P.E.

BIC SWIFT (Kodiċi għall-Identifikazzjoni tan-Negożju): IGCPPTPL

6. Notifika dwar l-użu bikri tas-sistema tal-IT deċentralizzata

Għadu mhux possibbli li jiġi antiċipat jekk hux se jkun possibbli li s-sistema tal-IT deċentralizzata tiffunzjona aktar kmieni milli meħtieġ mir-Regolament.

7. Notifika dwar l-użu bikri ta' vidjokonferenzi f'materji ċivili u kummerċjali

Iva, l-Artikolu 5 jista' jiġi applikat aktar kmieni milli meħtieġ mir-Regolament.

8. Notifika dwar l-użu bikri ta' vidjowkonferenzi f'materji kriminali

Iva, l-Artikolu 6 jista' jiġi applikat aktar kmieni milli meħtieġ mir-Regolament.

■ L-aħħar aġġornament: 16/04/2026

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.